

Večernik

Leto III. (X.), šte. 271

Maribor, sreda 27. novembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasni po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dve naši novi podmornici

PODMORNICI »SMELI« IN »OSVETNIK«, ZGRAJENI V TOULONU, STE ODPLULI DANES NA POT PROTI ŠIBENIKU.

TOULON, 27. novembra. Jutri bosta novo zgrajeni podmornici »Smeli« in »Osvetnik« odpluli v spremstvu treh francoskih torpedovk na odprto morje in bosta izročeni jugoslovanski mornarici.

Obe podmornici ostaneta nekaj dni potomata še v italijanskem vojnem pristanišču Tarentu, nakar bosta odpluli v Šibenik.

Koncentracijski kabinet na češkoslovaškem

UDRŽALOVA POGAJANJA ZA SESTAVO NOVE VLADE KONČANA. — V VLADI BODO VSE STRANKE RAZEN HLINKOVCEV IN NEMŠKIH KLRIKALCEV.

PRAGA, 27. novembra. Po dolgotrajnih, več tednov trajajočih pogajanjih, se je ministrskemu predsedniku Udržalu končno vendarle posrečilo, da je sestavil novo vladno koalicio. Na podlagi tega bo predstavljala njegova vlada koncentracijski kabinet, v katerem samo Hlinkova slovaška ljudska stranka in nemški klerikalci ne bodo zastopani. Udržalov kabinet, v katerem bo finančni minister dr. Engliš, ki je izven strank, bo imela v parlamentu 200 glasov večine.

tracijski kabinet, v katerem samo Hlinkova slovaška ljudska stranka in nemški klerikalci ne bodo zastopani. Udržalov kabinet, v katerem bo finančni minister dr. Engliš, ki je izven strank, bo imela v parlamentu 200 glasov večine.

Starosta ISS, Engelbert Gangl pri generalu Živkoviću

BEOGRAD, 27. novembra. Ministrski predsednik general Živković je sprejel danes starosta Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, Engelberta Gangla, ki je podal kasneje novinarjem poročilo o vseslovanskem sokolskem kongresu, ki se bo vršil od 26. do 30. junija v Beogradu. Kongresa se bo udeležilo 12.000 češkoslovaških, 4000 poljskih, 2000 ruskih in 1000 ameriških Sokolov. Prijavljeni pa so tudi telovadci iz bivših antantnih in nekaterih nevtralnih dežel.

Clemenceauv muzej

PARIZ, 27. novembra. Ameriški državljani Bacon, lastnik poslopja, v katerem je umrl veliki francoski državnik Clemenceau, namerava izpremeniti njegovo stanovanje v muzej, vendar pa bo dal o tem svojem načrtu iz pietetete do pokojnika podrobnejša pojasnila šele čez nekaj dni.

Zgraditev treh ladjedelnic ob Jadranu

BEOGRAD, 27. nov. Naši trgovski, posebno pomorski krogi, z veliko pozornostjo zasledujejo naše zakonodajno delo v pomorskih vprašanjih, ki bodo postavljena na najmoderneje temelje. Vsa akcija vlade stremi namreč za tem, da se naše parobrodarstvo čim bolj razvije. Naša trgovska mornarica se je od ujedinenja do danes s privatno inicijativo, deloma tudi z državno mornarico potrojila in razpolaga sedaj že z nad pol milijona tonami, vendar to še nikakor ne zadostuje. Vlada se bavi zato z vprašanjem regeneracije našega ladjedelništva. V načrtu je ustanovitev nove ladjedelnice v Kraljevići »Jadranske ladjedelnice«, v doglednem času pa

za mednarodna izplačila. Ako bo v tem pogledu vršila svojo dolžnost, se bo pokazalo, da ni bila zaman ustanovljena.

bosta zgrajeni še ladjedelnici v severni splitski luci in v Boki Kotorski. V zvezi s tem naši pomorski krogi s simpatijo spremljajo pripravljane zakona o naši trgovinski mornarici in ladjedelništvu, ki naj bi čimprej dovedel do naše emancipacije od inozemstva v tem pogledu.

Obramba Rima

RIM, 27. novembra. »Giornale d'Italia« objavlja članek, v katerem se bavi s problemom sigurnosti Rima za slučaj vojne. Članek poudarja, da mora Italija v slučaju pomorske vojne zahtevati posebne garancije za mesto Rim, ki je komaj 20 km oddaljen od morske obale.

Brezmesni dnevi v Rusiji

MOSKVA, 27. novembra. Sovjetska vlada je izdala naredbo, ki uvaja od 1. decembra naprej po dva brezmesna dneva na teden in sicer pondeljek in četrtek. Na mesnem trgu so radi te naredbe cene mesa povsod znatno padle.

Kapitulacija Buharina

MOSKVA, 27. novembra. Buharin, Rikov in Tovski so poslali osrednjemu odboru komunistične stranke izjavo, v kateri proglašajo svoje nazore, ki so jih zastopali v zadnjem času, za zmotne in zagotavljajo, da se bodo skupno s stranko borili proti vsakemu poizkusu, da bi se opustile dosedanje politične smernice. Enako izjavo je poslal nato tudi Ugarov, član centralne komisije, ki se je poprej odločno postavil na stran Buharina.

Rusi prodirajo proti Harbinu

LONDON, 27. novembra. Po poročilih iz Moskve prodirajo sovjetske čete v dveh smerah v Mandžurijo. Kitajci se umikajo na vsej črti in so bili sploh popolnoma iznenadeni. Vsa znamenja kažejo, da nameravajo sovjetske čete zasesti Harbin. Sovjetska korenjca prodira ob železniški progi in je zasiedla tudi že mesto Hailar, 75 km

jugovzhodno od sibirsko-kitajske meje. Pod vtisom prodiranja ruskih čet je nankinška vlada že prosila za premirje in obnovitev pogajanj o vzhodno-kitajski železnici.

WASHINGTON, 27. novembra. Po poročilih iz Harbina so sovjetske oblasti pozvale vse inozemce, da naj čim prej izpraznijo mesto, ker ga bodo zažgali in izravnali z zemljo. Amerikanski konzul je sicer protestiral proti temu, vendar so se tujci morali udati v svojo usodo. Kitajski del mesta je bil dejanski zažgan in gori sredi strahovite panike.

O mednarodni reparacijski banki

O njenem pomenu in ulogi, o njeni notranji organizaciji in o perspektivah za bodočnost je te dni londonski »Times« objavil zanimiv članek, v katerem izvaja:

Organizatorni odbor mednarodne banke je po dolgih razpravah končal glavni del svoje naloge in prišel do sporazuma. Objavljeni so statuti banke, s kojimi je Basel določen kot njen sedež. Na ta kompromis so končno pristali tudi Belgijci, ki so dolgo časa uporno zahtevali za sedež Bruselj.

Pomisliki proti ustanovitvi mednarodne banke so bili finančne in politične narave. Na eni strani bojazen, da bo nova banka resno ogrožala interese obstoječih bank z nepošteno konkurenco, pa tudi svetovni denarni trg sploh, ter da bo lov za zlatom le še povečala. S političnega vidika pa se je kritiziral statut, ki so ga izdelali in predložili strokovnjaki in ki je predvideval v banki ne le kreditno ustanovo za reparacijska plačila, ampak stalno mednarodno telo, ki bi imelo največji vpliv na denarno usodo sveta in bi bila odgovorna samo osrednjim bankam sedmero glavnih držav, ki so zainteresirane na nemških reparacijah.

Ni še jasne slike, v koliko je organizatorni odbor v svojih predlogih upošteval te pomisleke. Gotovo je, da se sprememba pravil ne sme izvršiti brez odobrenja glavne skupščine, kateri bodo pristostvovali predstavniki vseh centralnih bank, ki bodo s kapitalom udeležene pri novi ustanovi. Način volitev zaupnikov je istotako določen tako, da bo čimbolj zmanjšan vpliv sil, ki dobivajo reparacije. Tudi je omejena finančna moč reparacijske banke: zabranjeno ji je izdajanje bankovcev, sprejemanje menic, dajanje kreditov vladam ter sprejemanje večjih obresti. Tudi so podane garancije proti neprimerni intervenciji mednarodne banke na denarnih trgih posameznih držav.

Vkljub vsemu pa se danes še ne more jasno videti in predvideti, kakšno ulogo bo lahko nova banka igrala na pozornici mednarodnih financ izven one, ki jo bo imela kot reparacijska banka. Glavni njen cilj je vsekakor, da upravlja reparacijske anuitete Nemčije in ostalih bivših sovražnih držav, ter da se na ta način mesto kontrole, kakor so bile reparacijske in razne »Dawesove« komisije, uveljavi popolnoma finančni stroj plačil. To je bil tudi eden izmed glavnih razlogov za formulacijo Youngovega načrta.

Vedno pa je še nejasno, kako bodo te funkcije koordinirane z obsežnimi in trajnejšimi dolžnostmi reparacijske banke napram drugim centralnim bankam. Ni še jasno, koliko kapitala ji bo na razpolago. Pravica »veta« centralnih bank bo znatno paralizirala njeno aktivnost. Vendar bo vsa ta vprašanja rešil čas sam. V nekoli-ko letih bo banka postala edina banka

Ljudska samopomoč v Mariboru

sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in isplača do največ Din 50.000— na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo

Z glavo na tla.

V Medvedovcih na Dravskem polju je 28 letni posestnik Aleksander Gulovič tako nesrečno padel z glavo na tla, da je dobil težke poškodbe. Rešilni avto ga je sinoči odpeljal v bolnico.

Na dnu.

Mariborska policija je aretirala včeraj mlado Josipino V., ki je nedavno pomagala podeželskemu mladeniču zapravljati dedščino. Delamrznina in najrazličnejšim strastem vdana Pepca pa je v noči izpraznila žepe svojega gostitelja do poslednje pare in pobegnila. Sramežljivi deželan je vendar potožil policiji svojo nesrečo, ki ga je po vseh mastnih računih v raznih gostilnah stala še 500 Din. Pri aretirani mladenki se ni našlo nobenega denarja, pač pa si je prav okusno kompletirala svojo garderobo. Policija jo bo izročila sodišču, ki jo bo za njeno samaritansko primerno nagradilo.

Ukradeno dvokolo.

Včeraj popoldne je neznan storilec ukradel v Vetrinski ulici dvokolo ključavničarskemu pomočniku Ivanu Lešniku. Kolo je znamke »Styria« in vredno 920 Din. — Davi ob 9. pa je bilo izpred hiše št. 11 na Aleksandrovi cesti ukradeno trgovcu Jožetu Kudišu dvokolo vredno 1000 Din. O storilcih manjka vsakršna sled.

Humor

Končno si lahko predstavljamo, da nam bo televizija v modernem stanju omogočila, da bomo nogometne tekme res lahko videli. (Wilmington News).

Najnovejša poizvedovanja v Washingtonu so dognala, da so najbolj popularne one čednosti in kreposti, ki so v zvezi z mastnimi prejemki. (San Diego Union).

Gostilničar: »Kaj mislite o tej pečenkici?«

Gost: »Premajhna za njeno starost.«
Zdravnik: »Ali ne veste, da tobak krajša življenje?«

Kadilec: »Sedaj kadim že 65 let in imam 80 let.«

Zdravnik: »In če ne bi kadili, bi jih imeli morda že 90.«

Žena: »Kuham in kuham za tebe in kaj imam od tega? Nič!«

Mož: »K tej izjavi ti čestitam. Kaj jaz imam vedno bolečine v želodcu.«

Za jesen in zimo KARO čevlji. VI.

Literarni razgovori

PESNIK JANKO GLASER.

svoji prvi zbirki »Pohorske poti« je orisal svojo bodočo življenjsko pot z verzi: »Moji prijatelji bodo ravnatelj, doktorji in dekani, vsi častiti, čislani — jaz pa bom iskal dne: beden težak domovine«. Toda prerokovanja tedanjega studenta Glaserja se niso izpolnila, postal je profesor, potem bibliotekar Študijske knjižnice in bo nekoga dne tudi sam — ravnatelj. Ene mu pa je ostal kljub vsemu neomajno zvest, svoji skromnosti, zato ni bilo lahko dobiti od njega pristanek za literarni razgovor. Še-le po dolgem pri-govarjanju in debatiranju mi je pričel pripovedovati o začetku svoje pesniške poti, na katero je stopil v tako rani mladosti kakor morebiti nobeden drugi. Saj je Janko Glaser pričel pisati pesmi še kot učenec osnovne šole v Rušah in mu je prvi učitelj in mentor bil naš zaslužni šolnik in nadzornik Senkovič. Toda te svoje ne-bogljence je skrbno skrival pred svetom; dokaz več, da mu je osnovna nota značaja, skromnost, bila zares že ob rojstvu vdahnjena v dušo.

In tako je mali Janko prišel na mari-borsko gimnazijo že kot pesnik in je s tovarišem Rupertom Lintnerjem že v prvem razredu pričel izdajati svoje rokopisno literarno glasilo. V četrtem razredu pa so se mu pridru-žili tudi še drugi talentirani sošolci in osnovali list »Bodočnost«, katerega formalni urednik je bil Središčan Franjo Robič. Glavna njegova sotrudnika sta bila Janko Glaser in pokojni, zelo nadarjeni Dragotin Marčinko. List je bil seveda tajan, a kljub temu so zve-deli zanj tudi profesorji in prof. Arnejc je bil prvi, ki je Glaserjeve verze pohvalil in ga navduševal za poezijo. Takrat, v četrti šoli, se je kot šestnajst-leten deček na Robičevo prigovarja-je tudi toliko osmelil, da je tri svoje pesmi poslal tedanjemu uredniku »Ljubljanskega Zvona«, pisatelju dr. Fr. Zbašniku. In uspeh je bil nepriča-kovan: Zbašnik je eno od poslanih pesmi objavil in ga v pismu celo po-hvalil. Tako je postal Janko Glaser pesnik in sotrudnik »Ljubljanskega Zvona«, katerega je za Zbašnikom pričel urejevati dr. Janko Šlebinger.

»Moje tedanje pesni«, mi je dejal, »so bile lirskoepskega značaja in — kar odkrito priznavam — pod vplivom Aškercia. In da sem sploh stopil v javnost in postal literat, sta zakrivila pač gg. Zbašnik in Šlebinger, posebno poslednji, ki mi je v »Zvonu« objavil več kot mi je danes ljubo«. Razen v »Zvonu« pa je sodeloval Glaser po-tem tudi pri »Slovanu«, »Književnem Jugu« itd. ter izdal leta 1919. pri Zve-zni tiskarni v Ljubljani svojo prvo pe-semsko zbirko »Pohorske poti«. Po-tem se je Glaser le še včasih oglašil v »Zvonu« ali drugod, dokler nam ni letos poklonil svoje druge knjige: »Čas-kovač«. Mimo tega je pa zbral in uredil tudi »Antologijo slovenske na-rodne lirike«, ki je izšla v isti založbi kakor »Pohorske poti«.

Ko sva tako v mislih prehodila raz-vojno pot njegovega pesniškega ustvarjanja in udejstvovanja, sva pre-šla na področje naše slovenske starej-še, novejša in najnovejša književno-sti.

»Kaj mislite, gospod profesor, o na-šem pesništvu in sploh leposlovju in katere naše pesnike in pisatelje naj-bolj cenite?« se je glasilo moje vpra-šanje.

»Najljubši mi je še vedno Prešeren,« je dejal, »za njim pride pozneje Žu-pančič, pri njem sem se tudi veliko učil. Česar ne tajim, ostali pesniki pa so v množici produkcije pozabljeni, čeprav je tu in tam nekaj dobrega. Preveč pozabljen pa je n. pr. Fran Levstik. Iz množice njegovih pesmi bi se dala sestaviti dobra drobna zbirka in naša dolžnost bi bila, da bi o prili-ki stoletnice njegovega rojstva to tudi storili. Seveda bi se pa morale izdati v prvotni obliki, ker jih je pozneje Le-vec kot jezikoslovec precej pokvaril. Ugaja mi nadalje tudi Simon Jenko kot pristen lirik, katerega po izbranih delih bolj cenim kakor n. pr. Gregor-čiča. Od najnovejših mi je pa žal za Srečka Kosovela, kajti bil je zares ta-

lent. Med prozaisti cenim seveda naj-bolj Cankarja, vendar mislim, da so mu bolj uspela tista dela, ki so pisa-na bolj realistično in v katerih ne sili tako v ospredje njegov preveč subjek-tivistični jaz. Imela bodo tudi trajnej-šo vrednost. Od starejših pa cenim najbolj Tavčarjevo »Visoško kroni-ko«.

»Kakšno pa je vaše stališče do vpra-šanja umetnosti in tendence, o kate-rem se baš te dni toliko govori in pi-še?«

»Pri nas so pojmi o tem, kaj je lepo in kaj ni, zelo zmedeni in tudi nima-mo kriterijev, ki bi držali. Vsakdo smatra svoje za edino zveličavno, drugo pa odklanja. Po mojem mnenju nima umetnost ustvarjanja v svojem bistvu nobenega opravka s strujami, ki so le stvar literarnih historikov, ker vsaka lahko rodi pravo umetnost. Ta prava umetnost je mogoča prav tako v krogu »Doma in sveta« kakor »Svobodne mladine« ali katerekoli druge skupine, toda ne kot posledica pravca ali struje, ampak kot delo pravega umetnika, ki bi mogel biti umetnik tudi v vsakem drugem prav-cu. Umetnost tedaj po mojem mnenju ni vezana na strujo, pač pa na stvarit-elja. Pri nas pa danes, žalibog, pre-vladujeta samo kričaštvo in lepí vl-dez, odtod vsa zmešnjava in kriza.«

»In naša kritika?«

»Kar se slovstvene kritike tiče, se mi zdi na vsak način potrebno, da bi dobro kritiko imeli, ker bi največ pri-pomogla k razčiščenju te zmede. Do-bri kritiki so pa prav tako redki, ka-kor dobri literati. Pri nas Slovencih so bolj redki. Od sodobnih priznavam brez vsega največ zmožnosti Josipu Vidmarju, da si se v vsem z njim ne strinjам. Posebno pomanjkljivo se mi pri njem med drugim zdi to, da od mnenja, ki ga je kdaj izrekel, ne od-stopi, pa četudi nima prav, da je skrat-ka za vsako revizijo svojega mnenja nedostopen.«

»Kaj pa sodite o bodočnosti našega slovstva in jezika?«

»Glede prvega sem mnenja, da je razvoj umetnosti vezan na osebnosti, glede bodočnosti slovensčine pa sem prepričan, da se bo razvijala naša li-teratura v slovenskem pravcu, ker štiristoletna tradicija, ki je za nami, predstavlja tako silo, da bo trajno de-lovala.«

V knjižnici so zagorele luči in zunaj se je večerilo, zato sva zaključila naj-jin razgovor. Poslovil sem se in odšel, on pa se je zopet poglobil v sezname knjig. —r.

Največje letalo na svetu

Nemci so zgradili nov zračni kolos, ki je največje letalo, kar jih je doslej zmogla sodobna tehnika v gigantskem razmahu zadnjih let. Komaj je bil dograjen »Do X«, že so Junkersove tvornice izdelale »G 38«, ki v letalstvu nima primere.

Orjaška krila »G 38« se ločijo v višini 5 metrov in širijo v dolžino 45 m, dočim je trup dolg 23 metrov. Površine, ki no-sijo letalo, merijo 300 m². Številke pričajo o dimenzijah, kakršnih doslej v letal-stvu nismo poznali. Pet mogočnih koles tvori novo stojalo za pristajanje, ki ima zračne zavore. Letalo nima niti enega le-senega sestavnega dela. Prostrani trup ima v »pritličju« srambe za prtljago, do-čim se v prvem nadstropju nahajajo pot-niški prostori. Istotam so tudi naprave za upravljanje krmila in pilotske celice. Le-talo ima tudi mostičke za kapitana, ki o-skrbuje navigacijo in računa kurze ter jih s pomočjo električnih naprav sporoča pilotom.

Letalo nosijo štirje motorji: dva po 800 HP in dva po 400 HP. Skupaj torej 2400 konjskih sil, ki zadostujejo za polet leta-la, ki tehta 13 ton, dočim nosi v trupu 7—11 ton koristne teže.

Kljub ogromnosti je letalo v zraku zelo okretno, toda v ravnovesju močno sta-bilno. Najtežje je brez dvoma pristajanje na trdih tleh. Koristnost letala pa bo iz-koriščena popolnoma, ko bodo sedanje motorje zamenjali motorji, kurjeni s su-rovim oljem. Takrat bo letalo lahko pre-letelo brez pristanka 3500 km.

Pripovedke o Clemen-ceau-u

Gotovo o nobenem Francozu, razen o Napoleonu, ni razširjenih med francoskim narodom toliko legend, kakor o te dni umrlem velikem državniku, nazvanem »očetu zmage«, Georgu Clemenceau.

Ko je bil Clemenceau že 83 let star, ga je nekega dne posetil slavni ruski zdrav-nik, pomlajevalec dr. Veronov ter mu predlagal, naj se da pomladiti. Clemen-ceau je ponudbo gladko odklonil ter od-govoril: »Pridite zopet, ko postanem en-krat star.«

Clemenceau se ima za svoje številne zmage nad svojimi nasprotniki in tekmo-valci zahvaliti večinoma svojemu izred-nemu govorniškemu talentu. Njegov pro-žni duh ter krepki dovtipi se mu poma-gali tudi iz najtežjih situacij. Na seji se-nata je nekoč senator Lamarzele srdito napadal vlado.

»Vi se vedno sklicujete na načela ve-like revolucije,« je vzkliknil senator. »Na drugi strani pa se krčevito branite, da bi se jih tudi sami posluževali!«

»Ali želiš, da te takoj postavim pod giljotino, dragi Lamarzele?« je zaklical Clemenceau.

Med splošnim krohotom je govornik opozicije nato takoj umolknil.

Ko je prevzel Clemenceau notranje mi-nistrstvo, se je hotel nekoč prepričati, kaj delajo njegovi uradniki. V spremstvu svo-jeja kabinetnega šefa je šel od sobe do sobe; vse je bilo prazno. Šele v zadnji sobi sta našla enega uradnika in še ta je smrčal. Kabinetni šef ga je hotel zbudi-ti, toda Clemenceau je to preprečil z besedami: »Nikdar ga ne zbudite, sicer nama še ta uide!«

S tipičnim francoskim dovtipom je for-muliral nekoč Clemenceau razliko med Briandom in Poincarejem:

»Briand ne zna nič in ne razume vse. Poincare ve vse in ne razume nič.«

O svojem ministru Pichonu je rekel ne-koč: »On sicer ni noben orel, toda orli končno tudi niso rešili Capitola.«

Najlepša je pač beseda, ki je ušla Clemen-ceauu pri sprejemu slavnega poljske-ga pianista Paderewskega, ko je postal ta prvi poljski ministrski predsednik. Clemen-ceau ga je vprašal, ali je res slavni pianist, ki ga občuduje ves svet. Pade-rewski se je najprej poklonil, nato pa sr-dito pogledal. Toda Clemenceau je mirno nadaljeval: »In sedaj prihajate v Pariz kot minister Poljske. Kakšen padecl«

O Amerikancih Clemenceau ni imel ravno najboljša mnenje. Po njegovem mnenju bi bil njihov vrhovni poveljnik v

Proti nahodu priporoča zdravnik »Forman«. On odpre takoj pot k zraku, prekomerno izločevanje sluzi prestane, med tem ko glavobol in omotica popolno-ma izgineja.

Forman

dobite v vseh drogerijah in lekarnah. Zahtevajte ne sredstvo proti nahodu, temveč izrecno »Forman«. 3060

svetovni vojni, general Pershing, ustreljen, ako bi bil Francoz; ako pa bi bil an-gleški državljani, bi bil že davno poslan domov. Ker pa je imel srečo, da je Ame-rikanec, pa je dobil še vojni križ.

Ko so Clemenceau očitali, da v ver-zajski mirovni pogodbi ni dosegel ugod-nih pogojev za Francijo, je odgovoril Clemen-ceau: »Kaj hočete? Sedel sem ven-dar med Jezusom Kristom (Wilson) in Napoleonom (Lloyd George).«

Sokolstvo

Sokolsko društvo v Mariboru

naznanja svojemu članstvu, da je včeraj umrl brat Ivan Krajnik, nadučitelj v po-koju. Pogreb blagopokojnika bo v četr-tek dne 28. t. m. ob 15. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. Poziv-ljamo svoje članstvo, da se udeleži po-greba v čim večjem številu in sicer v ci-vilu s članskim znakom. Zdravo! Od-bor.

Seja župnega starešinstva

se bo vršila v četrtek, 28. novembra, ob 18. uri v župni pisarni, Br. Dekleva po-roča o seji saveznega odbora v Beogra-du. Prosim za polnoštevilno udeležbo. — Zdravo! Starosta.

Sport

Službeno iz MO.

Igralci Kampič, Vogrinec in Bertoncej Stanko se pozivajo, da se sigurno zglesi-jo v ponedeljek 2. decembra med 19. in 20. uro v kavarni Bristol. — Igralec Pezdil-ček Viljem naj odda MO še eno sliko. — Kooptira se v odbor g. Bogomir Leben za SK Svobodo. — V nedeljo dne 1. 12. se vrši v Mariboru olimpijski dan. Nogo-metna tekma Rapid-Zelezničar ob 14.30 na igrišču Rapida. Službujoči odbornik g. Maks Koren. — Tajnik.

Tek Osvobođenja.

Pokal in ostalih pet daril ter zlato spo-minsko knjigo je razstavil prireditelj v trgovini J. N. Šošariča na Aleksandro-vi cesti. Tekmovalce opozarjamo, da po-teče rok za prijave 30. t. m. do 12. Točne propozicije pa bomo objavili jutri.



AERO-KLUB „NASA KRILA“ v Mariboru naznanja žalostno vest, da je včeraj ob 1/2 10. predpoldne daleč od svoje ljubljene domovine in kot junak v življenju in trpljenju, preminul gospod

Hans Müller

pilot Raab-Katzensteinovih tvornic v Kasselu

in edini sin globoko žalujočih staršev v cvetju svoje mladosti, komaj 23 let star.

Kraj in čas pogreba bo jutri pravočasno naznanjen.

Mlademu junaku ohranimo časten spomin!

MARIBOR, dne 27. novembra 1929.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 226

»Ne, ekscelenca!«
»Naslednji!« je zaklical Džennaro.
Tako je nadomestil vohuna eden njegovih tovarišev, ki je počakal, s svojimi novicami načelnikovega poziva.
»No, torej,« je dejal Džennaro, »izsuj svojo malho...«
»Povedati imam vaši ekscelenci, da sem se zaradi raznih misli, ki so mi rojile po glavi, postavil sinoči na stražo v bližini krčme pri 'Zlatem sidru'.«
Džennaro se je zdrznil.
Bralec se spominja, da je ravno prejšnjo noč posestil Bartola Enokega, lastnika te krčme.
»Kaj si videl?« je vprašal živahno.
»Videl sem Bartola stopiti z nekom na ulico.«
»S kom?«
»Nisem ga spoznal, ekscelenca!«
Džennaro si je oddahnil.
»Slab policist si,« je zagodrnjal.
»Bilo je zame brez pomena, ekscelenca...«
Dočim se je Bartolo Enooki pogovarjal zunaj s tistim neznanecem, sem jaz opazoval tretjo osebo, ki se je splazila v vežo krčme.
»Ali je bil kak tat?«
»Ne, ekscelenca. Ni mu bilo viedti. Tatu voham vendar na sto korakov.«
»Da, poznam tvojo spretnost; nadaljuj...«
»Torej, ekscelenca, Bartolo se je vrnil v svojo hišo. Stopil sem bliže, pritisnil uho na vrata in slišal glasove, kakor da se dva prepirata... in zdi se mi, da sem spoznal neznančev glas...«
»Aha!«
»Vaša ekscelenca bo videla takoj, da je stvar v resnici zanimiva. Po tistem prepiru sem jasno razločil ropot, kakor da se dva borita med seboj. Nato je bilo dolgo vse tiho; in nazadnje je mož odšel.«
»Ali si mu sledil?«
»To se razume.«
»In si ga spoznal?«
»Vaša ekscelenca bo videla. Sledil sem možu s tem večjo radovednostjo, čim se mi je zdelo, da sem že od kraja spoznal njegov glas in nato tudi njegovo hojo in postavo. Mož je šel na Olivolski otok...«
Poličijski načelnik je planil pokoncu:
»Kdo je bil ta človek?«
»Bil je Skalabrino, ekscelenca. Njegovo ležišče mi je zdaj dobro znano; primemo ga, kadar vam bo drago.«
»Niti besedice o vsem tem; slišiš?«
»Da, ekscelenca; a to še ni vse... Seveda bil sem radoveden, kaj je delal Skalabrino pri 'Zlatem sidru'; in zato sem bil pravkar tam.«
»Kaj si izvedel?« je vprašal Džennaro nekako vznemirjen.

»Ko sem prišel tja, sem našel krčmo proti Bartolovi navadi zaprto. Mnogo stalnih pivcev je stalo pred vrati in razbijalo po njih s pestmi. Izrazil sem jim domnevanje, da se je nemara zgodil v hiši kak zločin. Takoj so hiteli po lokostrelece. Ti pridejo, kličejo zaman in naposled vlomijo vrata. Vse plane noter. V izbi ni ničesar. V zadnji sobi zagledam vrata, v tleh. Odprem jih in zlezem dol. Kaj zagledam? Bartolovo truplo, napol potopljeno v smradljivi vodi, ki priteka bržkone iz kanala.«
»Bartolo umorjen!...«
»Da, ekscelenca, Skalabrino ga je.«
Vohun je skromno čakal, da ga načelnik pohvali.
Gvido Džennaro je vstal in hodil nekaj časa zamišljeno semintja.
»Dobro,« je dejal naposled. »Ali si govoril s kom o tem dogodku?«
»Ne bojte se, ekscelenca.«
»Da, vem, da si molčečen. No, saj ni, da bi govoril. A vseeno: potrebno je, da molčiš o vsem tem kakih pet do šest dni kakor grob... do 2. februarja n. pr.; ali si razumel?«
»Da, ekscelenca.«
Vohun je odšel. Po vrsti so mu sledili vsi ostali vohuni, in Džennaro je razmišljenega duha poslušal njihova poročila.
Ko je izginil najzadnji, je kriknil zopet:
»Naslednji!«
Vstopil je človek, ki ga Džennaro ni spoznal.
»Moj poklon,« je dejal poličijski načelnik, »Saj te niti ne spoznam, kdo si?«
Mož je snel lasuljo in brado, rekoč:
»Morda me poznate zdaj, gospod Džennaro?«
Poličijski načelnik je skočil naglo pokoncu.
»Gospod Kandiano!« je vzkliknil z zamolklim glasom.
»Če boste klicali moje ime tako glasno, me boste primorani aretirati,« je dejal Roland — »razen, če se pojavi potreba, da aretiram jaz vas.«
Gvido Džennaro je mahoma zbral vso svojo hladnokrvnost.
»Oprostite mi, gospod,« je dejal: »tako malo sem se nadejal, da mi izkažete čast svojega poseta na tem kraju...«
»Zakaj se čudite? Ali nimava skupnih interesov? Ali ni tuintam potrebno, da se sestaneva? Jaz zase sem prepričan, da je. V dokaz naj vam bo, da ste vi prvi človek, ki ga posestim po svoji večrajšnji vrnitvi v Benetke. Prihajam vas vprašati, če se vam zdi prilika ugodna, da se polastite moje osebe in me izročite Svetu Desetorice...«
Gvido Džennaro je poslušal te besede s precejšnjo osuplostjo. Kaj hoče Kandiano od njega?
Videl smo, da je bil poličijski načelnik človek nagle odločnosti. V trenutku je pretehtal ves hasek, ki se mu je obetal od take aretacije:
Foskari bi bil otet.
Benetke bi strmele v grozi nad javno kaznijo, ki bi zadela smrtonosno toliko in toliko odličnih glav.

In on, Džennaro, bi postal vtelesena pravičnost božja, nepogrešljivi steber vlade. In bi dosegel vse, česar želi.
Toda isto tako naglo in z enako jasnostjo se mu je prikazala druga stran tega načrta.
»Gospod,« je dejal in spoštljivo vstal pred gostom, »odrekel sem se vaši aretaciji.«
»Radoveden sem, zakaj?« je dejal Roland.
»To je kaj enostavno: moj glavni vzrok je hvaležnost.«
»Tudi brez tega ste mi že obilno plačali dolg svoje hvaležnosti. Ne govoriva več o njej.«
»Moj drugi vzrok,« je nadaljeval Džennaro, »je ta, ker sem zares prepričan, da je pravica na vaši strani.«
»Ta vzrok ne zadošča, dragi moj. Za človeka, kakršen ste vi, prihaja pravičnost ali krivičnost njegovih dejanj šele v drugi vrsti v poštev. Ne, ne, tu tiči nekaj drugega. In ker nočete sami biti odkritosrčni, bom odkritosrčen jaz namesto vas.«
»Poslušam vas, gospod,« je dejal Džennaro z navidežno hladnokrvnostjo.
V resnici pa se je poličijski načelnik tresel, in znoj se mu je zbiral na čelu, ko je mislil sam pri sebi:
»Kakšen pretkanec... Ta je hujši od mene, celo na polju zvijače... na tistem polju, kjer sem sicer nepremagljiv!«
»Stvar je torej takšna,« je nadaljeval Roland, »da vas moram jaz poučiti, zakaj me ne aretirate... Poslušajte: ako me aretirate zdajle, vas Foskari v par urah imenuje za velikega inkvizitorja, kar je vaš najvišji življenski cilj.«
»Vidite torej, gospod, da me vodi samo pravičnost...«
»Počakajte... Ah, gospod poličijski načelnik, mislil sem, da ste mirnejše krvi... Torej, ako me aretirate, postanete celiki inkvizitor. In kaj se zgodi potem? Ko pride 1. februar, vam ne morem več delati napotja, ker bi me iz previdnosti že prej obglavili. Bitka je torej omejena na Foskarija in Altieri. Saj mi sledite, kajreda?«
»Gotovo, gospod.«
»Znano vam je, da ima Altieri vse šance zase. Benetke so polne mržnje in sovrašstva proti Foskariju. Doževa vlada se ne more ustavljati nobenemu poizkusu nasilnega prevrata.«
»On je izgubljen; če bo Altierijeva zmaga, bo njegova prva skrb, pahniti kreature bivšega doža v ječo, in prvi med temi žrtvami bo Gvido Džennaro, tačas veliki inkvizitor. Vidite, mojster Džennaro, to je pravi vzrok, da me ne aretirate. No, kaj pravite?«
»Udam se, gospod.«
Džennaro je občudovaje pogledal Rolanda in se globoko priklonil.
»S tem razlogom bi bili morali začeti,« je dejal Kandiano, »ne pa, da ste mi skušali izvabiti svoje imenovanje s tem, da se delate, kakor da ne bi imeli poglobitnih lastnosti dobrega poličijskega načelnika, to je, brezobzirne zvijačnosti in krepke odpornosti proti nagibom srca.«

Fotografiram vse!
Portreti, brzosliki, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejan fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Prave Urbasove kranjske klobase
dobite pri tvrdki I. Martinjak, Meljska cesta 57. 3054

Velik kabinet,
prazen ali tudi mebliran oddam. Stritarjeva ulica 5 I. 3055

Hrvaščina.
Išče se za takoj mlad naobražen gospod (ična) za par lekcij dnevno. Pismene ponudbe pod »Hrvaščina« na upravo lista. 3053

Soba,
v vili pri parku se takoj odda solidnemu gospodu. Trubarjeva ul. 11 I. 3056

Lep lokal
v sredini mesta, pripravljen za vsako trgovino ali pisarno, zračen in svetel, se odda takoj v najem. Vprašati pri I. N. Šoštarič, Maribor, Aleksandrova cesta 13. 3013

Veliko tlakovano klet
tik kolodvora oddam. Aleksandrova c. 48. 3030

Soba,
meblirano oddam s 1. decembrom samskemu gospodu ali gospodični. — Frankopanova ulica 17. 3062

Krasne pletene obleke
v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 2319

Soba-in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Nove spalne in jedilne sobe,
politirane, po najmodernejšem vzorcu ugodno prodam. Mizarstvo Kompara, Aleksandrova cesta 48. 3031

Opremljena soba
za eno osebo, električna luč, poseben vhod oddam s 1. decembrom. Betnavska cesta 23. 3057

'AMERICAN HEATING'

je najpopolnejša in najbolj ekonomična trajna peč sedanjosti. Na 100 m³ porabi v času 24 ur samo 4 kg koks, s katerim se kuri. Ze drugo leto so stroški poplačani! Ne zamudite, se poprej pri „American Commercial Agency“, Maribor-Krčevina, Praprotnikova ul. 200 prepričati!

Spominjajte se CMD!

Vina, bela in rdeča, najboljše kvalitete priporoča tudi zasebnikom od 56 l naprej po najnižjih cenah
JURIJ EHL. MARIBOR
Krčevina 88. 3015
Ogleda se v kleti od 8.-12. ure in od 2.-5. ure.

Naznanjam, da sem otvoril v Mariboru

na Aleksandrovi cesti števil. 48
nov, modern krojaški salon
za dame in gospode, pod firmo

„ELEGANCE“
kot večleten lastnik modnega ateljeja v Trstu ter poslovodja pekrojevalne tvrdke „Elite“ v Ljubljani lahko jamčim za vestno, točno in solidno postrežbo. — Na razpolago prvovrstni česki in angleški vzorci. Cenjenemu občinstvu se najpopolneje priporočam
3037

Vekoslav Terzer

Novo! Novo!
Dr. Škerlj:
Menični in čekovni zakon
Broširan izvod velja 100 Din, vezan v platno 116 Din, po pošti 3 Din več. Naroča se pri
Tiskovni zadrugi v Mariboru
Aleksandrova cesta 13

3011
v **Ze kroz 20 let!**
prodaja najboljše češko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, platno, šifon, flanel, odeje, preproge, perje in puh itd. Najnižje cene, točna postrežba! Blagovolite se prepričati!

I. N. Šoštarič
Maribor, Aleksandrova cesta 13